

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Назва кафедри	Фінансів, банківської справи та страхування
Тип дисципліни	Обов'язкова
Семестр	7
Мова викладання	Українська
Керівник курсу	Бондарук Таїсія Григорівна , доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobitnyky/bondaruk-tayisiya-grygorivna/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail), сторінка курсу в Moodle	E-mail: TGBondaruk@nasoa.edu.ua Сторінка курсу на платформі Moodle: https://dist.nasoa.edu.ua/course/view.php?id=233
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Наявність систематичних та ґрунтовних знань з компонентів професійної підготовки освітньої програми, зокрема «Фінанси», «Макроекономіка».

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:			
			Лекцій	Практичних занять	Самостійна підготовка	Вид підсумкового контролю
	4	120	28	28	64	Екзамен

Опис дисципліни	<p>Навчальна дисципліна: «Бюджетна система» є обов'язковою компонентою навчального плану. Як обов'язкова складова, вивчення дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію.</p> <p>Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в формуванні поглиблених знань щодо функціонування бюджетної системи, формування фахових компетентностей з питань розвитку бюджетної системи.</p> <p>Завдання вивчення навчальної дисципліни: засвоєння теоретичних засад бюджетного устрою й принципів побудови бюджетної системи; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків; оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави; формування знань з питань функціонування державного кредиту та управління державним боргом.</p>
------------------------	--

	Формат проведення дисципліни: лекції, практичні(семінарські) заняття, самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.
Результати навчання	<p>Здобувач вищої освіти повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сутність, функції та характерні ознаки бюджету; – необхідність та можливості використання бюджету держави як інструменту впливу на економічні процеси; – принципи та методи бюджетного планування; – сутність, види та основні причини виникнення бюджетного дефіциту; – основні засади бюджетного устрою та принципи побудови бюджетної системи України; – зміст та види міжбюджетних відносин, особливості їх організації; – склад та структуру доходів бюджету; – склад та особливості планування та фінансування видатків бюджету; <p>сутність, передумови та необхідність державного кредиту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – характеристику видатків на обслуговування державного боргу. <p>Здобувач вищої освіти повинен вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати склад та структуру доходів та видатків бюджету; – аналізувати виконання доходної та видаткової частин бюджету; – аналізувати динаміку та причини виникнення, планувати джерела покриття та методи скорочення дефіциту бюджету; – планувати видатки бюджету за галузями згідно встановлених нормативів; – працювати з законодавчою та нормативною базою з питань бюджетної системи України; – аналізувати вплив інструментів бюджетного регулювання на економічну систему держави; – проводити аналіз динаміки, складу та структури державного боргу.
Професійні компетентності	<p>СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Змістовий модуль 1. Сутність бюджету та побудова бюджетної системи України.</p> <p>Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету.</p> <p>Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави.</p> <p>Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.</p> <p>Тема 4 . Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України.</p> <p>Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.</p> <p>Змістовий модуль 2. Структура бюджетної системи.</p> <p>Тема 6. Система доходів бюджету.</p> <p>Тема 7. Система видатків бюджету.</p>

	<p>Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку.</p> <p>Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.</p> <p>Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління.</p> <p>Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.</p>
Методи навчання	<p>У процесі викладання дисципліни використовується кредитно-трансферна система організації навчального процесу, що відповідає вимогам ЄКТС. Для досягнення навчальних завдань, загального розвитку особистості, професійної підготовки доцільно використовувати різні методи навчання, а саме: словесний, наочний; пояснювально-ілюстративний, пошуковий, проблемний, проблемно-пошуковий, дослідницький; методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).</p>
Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни	<p>Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери.</p> <p>Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи Microsoft Teams та Moodle для дистанційного навчання</p>
Політики навчальної дисципліни	<p>Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОН є передумовою для ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: <i>Положенням про академічну доброчесність Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОН, 24квітня 2020 р., протокол № 8.</i></p> <p>Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН та Положення про академічну доброчесність у НАСОН у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми»</p> <p>Політика щодо відвідування занять. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача.</p> <p>Політика щодо перескладання. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом не пізніше наступного тижня після сесії.</p> <p>Політика щодо оскарження результатів оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОН, 25 травня 2020 р., протокол № 9.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.–аналіт. агентство», 2019. 304 с.
2. Бондарук Т. Г. Опорний конспект з дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладач Т. Бондарук. Київ: НАСОА, 2022. 205 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6745>
3. Бюджетна система : підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко та З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
4. Качула С. В., Павлова Г. Є., Лисяк Л. В., Добровольська О.В., Катан Л. І. Бюджетна система України: навч. посіб. в схемах і таблицях . Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
5. Бондарук Т. Г., Момотюк Л. Є., Мельничук Н. Ю. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. Київ: ТОВ «Август Трейд». 2017. 890 с.
6. Алексеев І. В., Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Бюджетна система: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
7. Бондарук Т. Г. Точки зростання та їх роль в забезпеченні стійкого економічного розвитку територій. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/532/510/>
8. Бондарук Т. Г., Луніна І. О. Еволюція теорії та наукова концепція публічних фінансів. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 26-44.
9. Бондарук Т. Г., Момотюк Л. Є., Мельничук Н. Ю. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. НАСОА.К.: ТОВ «Август Трейд», 2016. 890 с.
10. Бондарук Т.Г. Бондарук І.С., Дубина М.В. Методичний інструментарій оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів України. *Світ фінансів*. 2019. № 2. С. 62-74.
11. Бондарук Т.Г. Фіскальна політика в умовах воєнного стану як фактор економічного розвитку територій. *Ефективна економіка*. 2022. №12. URL: <http://наука.com.ua/index.php/ee/article/view/872/881>
12. Бондарук Т.Г., Богріновцева Л.М. Роль ринку цінних паперів як джерела фінансування державного боргу. *Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2023. №7. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16905405619086.pdf>
13. Bondaruk T., Medynska T., Nikonenko U., Melnychuk I., Loboda N. Fiscal policy as a guarantee of sustainable development under military conditions. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. 2023 Vol. 18. № 4. Pp. 1097-1102. URL: <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180412> (Scopus)
14. Bondaruk T., Momotiuik L., Zaichko I. Budgetary policy of Ukraine in time of challenges and its impact on financial security. *Statistics in transition new series and Statistics of Ukraine. Joint Special Issue: A New Role for Statistics*. 2023. Vol. 23. № 5. Pp. 185-208. URL: https://sit.stat.gov.pl/SiT/OnlineFirst/05_Taisiia%20Bondaruk%20%20sit%2023%205p.pdf (Scopus)
15. Osaulenko O., Bondaruk T., Momotiuik L. Ukraine's State Regulation of the Economic Development of Territories in the Context of Budgetary Decentralisation. *Statistics in transition new series*, September 2020. Vol. 21. № 3. Pp. 129-148. DOI 10.21307/stattrans-2020-048. (Scopus)

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 35 балів у сукупності за всіма темами дисципліни.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач вищої освіти отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Бюджетна система» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на практичних заняттях, у т. ч.:	
	доповідь із створенням презентації за умови її якісного та вчасного виконання (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді)	за кожен презентацію 0-4 бали, якщо робота виконана не вчасно – знижується на 1 бал; якщо здобувач не доповідає по виконаній роботі – її оцінка знижується на 1 бал
	захист практичного завдання розрахункового характеру за умови його якісного та вчасного виконання (оцінка залежить від повноти розкриття завдання, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості розрахунків і доповіді)	за кожне завдання 0-4 бали, якщо робота виконана не вчасно – знижується на 1 бал; якщо здобувач не доповідає по виконаній роботі – її оцінка знижується на 1 бал
	усне опитування, участь у навчальній дискусії, розв'язок практичних завдань	за правильну відповідь 1 бал
	творче завдання: виконується у формі тез доповідей(написання та прийняття до публікації) або есе	оцінка – 0-4 бали, (якщо робота виконана не вчасно – оцінка знижується на 2 бали)
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	оцінка – 0–6 балів
	Модульний контроль № 2	оцінка – 0–6 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Екзамен	Максимальна оцінка – 30 балів

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
Екзамен			
<i>Відмінно</i>	90-100	A	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються
<i>Добре</i>	82-89	B	Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.
	74-81	C	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі

			дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вмiє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
<i>Задовільно</i>	64-73	D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок
	60-63	E	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
<i>Незадовільно</i>	35-59	FX	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання
	1-34	F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування. Протокол № 17 (12.06.2023р.).